

ACTA DE LA REUNIÓ

SECRETARIA D'ESTAT PER A LES RELACIONS AMB LA UNIÓ EUROPEA

Data 23 d'octubre del 2023
Hora 17.30 h
Lloc Sala 3, edifici administratiu del Govern

Assistents

Il.ltre. Sr. Landry Riba Mandicó, secretari d'Estat per a les Relacions amb la Unió Europea

Il.ltre. Sra. Mariona Cadena Dolsa, secretària d'Estat d'Igualtat i Participació Ciutadana

Sr. Jordi Olivé Cadena, Secretaria d'Estat per a les Relacions amb la Unió Europea

Sra. Iolanda Perez Lopez, Departament de Participació Ciutadana

Sra. Júlia Stokes Sada, Secretaria d'Estat per a les Relacions amb la Unió Europea

Sr. Olivier Bracque

Sr. Jose Antonio Espejo Pérez

Sr. Francesc Xavier González Camacho

Sra. Liliana Catarina Martins do Vale

Sra. Rosa Pérez Serra

Sra. Marta Salvadó Casadevall

Sra. Esther Vila Montoliu

Excusen la seva absència

Sr. David Cota Soeira

Sra. Maria Carmen Lamelas Puertas

Sr. Òscar Serrano Miranda

Desenvolupament de la reunió

Es contextualitza l'Acord d'associació, exposant els antecedents, en què la relació amb la Unió Europea va començar fa 33 anys. En aquests anys s'han signat 7 acords sectorials:

- 1990 Acord comercial entre Andorra i la CEE
- 1997 Protocol sobre qüestions veterinàries
- 2004 Acord sobre la fiscalitat dels rendiments de l'estalvi
- 2004 Acord de cooperació
- 2011 Protocol sobre les mesures duaneres de seguretat
- 2011 Acord monetari
- 2016 Acord intercanvi automàtic d'informació sobre els comptes financers

S'informa que aquests acords segueixen vigents, i que encara que s'aprovi l'Acord d'associació, aquests no es perden.

L'any 2007 amb la crisi econòmica es va evidenciar la necessitat de replantejar el model econòmic actual, iniciant un treball a escala nacional (obertura econòmica i reforma fiscal per tal de diversificar l'economia) i un altre a escala internacional (treballar per una nova relació amb la Unió Europea, ja que per treballar una diversificació econòmica cal ampliar al mercat internacional, ja que el mercat nacional és més limitat).

L'any 2010 es va fer una demanda oficial a la Unió Europea per tal d'obrir les negociacions per un nou model de relacions amb la Unió Europea. Entre els anys 2010 i 2013 s'analitzen les diferents opcions de relació entre Andorra i la Unió Europea. Es van valorar quatre possibilitats:

1. Mantenir l'*Statu quo*, el que es considera restrictiva, provoca inseguretat i genera costos addicionals.
2. Negociar acords bilaterals, el que es considera parcial, genera inseguretat jurídica i implica una complexa gestió.
3. Adhesió a la Unió Europea, que no es considera realista i comporta un seguit d'inconvenients institucionals.
4. Participació a l'Espai Econòmic Europeu (EEE). Cal una adhesió prèvia a la Unió Europea o a l'*European Free Trade Area* (EFTA).
5. Acord(s) d'associació, opció considerada com la més viable per part d'Andorra i la Unió Europea.

El model de participació a l'EEE era el model de preferència, però al no ser possible es va començar a treballar en l'Acord d'associació. La Unió Europea va precisar que s'havia d'incloure

Govern d'Andorra

a les negociacions als països de San Marino i Mònaco. La negociació va començar al març del 2015.

L'Acord d'associació implica un acord marc amb disposicions comunes per a tots els països que entren en la negociació: marc institucional, les quatre llibertats de circulació del mercat interior, polítiques horitzontals, cooperació fora de les quatre llibertats, etc.

També inclou un protocol per país que recull les especificitats de cada país. Inclou 25 annexos que són els llistats de les normes europees que cada país ha d'adoptar per obtenir l'equivalència tècnica i poder participar en el mercat interior.

L'objectiu principal de l'Acord d'associació és diversificar l'economia andorrana, ja que actualment és fràgil. Aquesta diversificació es vol aconseguir mitjançant la participació progressiva i estructurada al mercat únic de la Unió Europea, el que implica un treball de convergència normativa (modernització del marc jurídic que sigui equivalent a l'EEE). En l'actualitat, algunes normes ja estan en consonància amb la normativa europea, però tot i aquest alineament, falta un instrument jurídic que les facin homologables. I n'hi ha d'altres que s'hauran de treballar perquè no existeixen en l'actualitat a Andorra, les qual s'hauran d'anar incorporant.

S'informa que l'actual moment de negociació és òptim, amb uns interlocutors polítics que prioritzen el dossier i que han permès avançar substancialment en els darrers dos anys. La Unió Europea ha demanat acabar les negociacions aquest any, coincidint amb la presidència espanyola del Consell de la UE per qui aquesta negociació és una prioritat abans de les eleccions al Parlament Europeu, al juny vinent. S'informa que la pròxima Comissió Europea tindrà altres prioritats, en particular ampliar el nombre d'estats membres de la Unió Europea (Ucraïna o Moldàvia, per exemple). En aquest sentit, es considera que actualment hi ha una finestra d'oportunitat i es valora que és assumible tenir tancat un acord abans de Nadal, ja que en aquest moment no queden tants temes pendents de negociar.

Un cop acabades les negociacions, durant el primer trimestre del 2024 caldrà procedir a la redacció acurada de l'Acord i portar-lo a aprovació per part del Parlament Europeu. Andorra l'haurà de rubricar, ja que permet que el text sigui estable i no es pugui modificar. En aquest sentit, s'informa que únicament es rubricarà en el cas que es consideri que és un bon acord per Andorra.

Un cop es disposi d'un text estable s'entrarà en una fase d'informació i es dedicaran 5 o 6 mesos per explicar-ho a la ciutadania, fer que arribi a tothom i que s'entengui, explicant el text i informant de les oportunitats i reptes que pot suposar l'acord tant a nivell personal com empresarial.

Una vegada explicat a la ciutadania es realitzaria el referèndum. La previsió actual és realitzar-lo cap a l'octubre del 2024 aproximadament.

En el cas que surti el sí al referèndum, el text es portarà al Consell General, qui l'haurà de ratificar amb les 2/3 parts de vots de la cambra. Previsiblement, el Consell l'hauria d'aprovar, d'aquí que

Govern d'Andorra

s'hagi fet un Pacte d'Estat per a l'Acord d'associació amb la Unió Europea. L'Acord d'associació entraria en vigor a l'any 2025. Cal tenir en compte que l'Acord inclou moltes adaptacions temporals i per tant alguns temes entraran en vigor de manera progressiva.

En el supòsit que surti el no al referèndum, el text no es portarà al Consell General i quedarà en un calaix. S'exposa que va ser Andorra qui va demanar ser un estat associat a l'any 2015, i durant vuit anys s'ha estat treballant en aquesta línia, element que ha estat clau a nivell internacional. Si finalment no es fes, no es dona una imatge de coherència per part d'Andorra, ja que es transmet al món la voluntat de ser un estat tercer de la Unió Europea, i per tant, no es té la voluntat de convergència. Per tant, això ens porta a reimaginar-nos la nostra relació amb l'entorn, obrint-se escenaris incerts que ens haurem de plantejar com a país.

És per aquest motiu que s'assenyala que la pregunta a realitzar al referèndum s'haurà de treballar molt bé per les implicacions que té, més enllà de si es vol o no es vol un Acord d'associació.

El secretari d'Estat per a les Relacions amb la Unió Europea es posa a disposició per a seguir treballant i col·laborant, així com per tractar qualsevol dubte que pugui sorgir als membres de la Visura Ciutadana.

Precs i preguntes

En relació a l'acte que es realitza sobre l'Acord d'associació adreçat a joves es demana si aquest es podrà seguir en *streaming*. Des de la Secretaria d'Estat per a les Relacions amb la Unió Europea s'exposa que la intervenció del cap de Govern i del secretari d'Estat per a les Relacions amb la Unió Europea es retransmetrà en *streaming*. Els tallers sobre projectes europeus no es podran seguir per *streaming* perquè es faran petits grups de discussió en persona.

Degut al fet que es considera la dificultat d'assistència dels estudiants que cursen estudis fora d'Andorra i l'interès que els hi genera, des de la Secretaria d'Estat per a les Relacions amb la Unió Europea s'informa que tenen un número de whatsapp on es comuniquen amb alguns estudiants. Es sol·licita permís per poder posar el número de whatsapp a l'apartat de la Visura Ciutadana de la web visc.ad.

Així mateix, des de la Secretaria d'Estat per a les Relacions amb la Unió Europea s'exposa que s'han organitzat sessions amb col·lectius organitzats, però també amb col·lectius de persones que no formen part de cap associació però que mostren interès en informar-se sobre l'Acord d'associació. També s'han fet sessions a escoles i sessions públiques. Disposen, a més, del correu electrònic andorraue@govern.ad i el whatsapp 637400 perquè la ciutadania pugui enviar els seus dubtes i s'intenten contestar tots de manera individual. També disposen d'un espai d'informació a l'empresari a la Cambra de Comerç els divendres.

Considerant l'existència dels múltiples canals de comunicació de la Secretaria d'Estat per a les Relacions amb la Unió Europea, els hi poden facilitar els elements de contacte a la Visura Ciutadana per tal que els ajudin a fer la difusió d'aquests canals.

Govern d'Andorra

En considera que l'Acord d'associació afecta a molts sectors del país (econòmic, financer, etc.), però que en aquests moments només s'està impulsant des de Govern. Es demana en quin punt es troben la resta d'actors o sectors importants del país amb una afectació directa per l'Acord d'associació. En relació a aquesta pregunta, es contesta que depèn del sector. A tall d'exemple, la indústria del tabac és un tema que ja està acordat, per tant, des d'aquesta indústria, estiguin o no d'acord, poden expressar una opinió molt clara perquè es poden projectar molt bé cap al futur. El mateix passa amb els distribuïdors de begudes o alimentació, els qui tenen unes oportunitats de creixement que actualment no tenen.

El sector bancari, en canvi, com en l'actualitat s'està negociant l'acord en matèria de serveis financers, però encara no està tancat, es troba en un moment on hi ha més incògnites que certes. La Comissió Europea ha sortit amb una posició de màxims amb relació als serveis financers i Andorra està intentat trobar el punt d'encaix. En aquest sentit, la Secretaria d'Estat exposa que a hores d'ara la banca s'està pronunciant sobre aspectes que no estan tancats i acordats i que segurament no acabaran sent així, almenys en part, a l'acord, perquè es tracta d'una negociació.

Es tracta de poder donar una opinió fonamentada, sigui sectorial o sigui col·lectiva, i per poder-la donar, s'ha d'acabar la negociació. Aquest és un missatge que s'està intentant transmetre les darreres setmanes des de la Secretaria d'Estat per a les Relacions amb la Unió Europea. En l'actualitat s'estan donant opinions a partir d'aspectes que no estan tancats, i el que es genera és un debat erràtic que crea incertesa entre la població. Per tant, cal diferenciar les opinions que s'expressen partint d'elements factuais de les que s'expressen partint d'hipòtesis.

Relacionat amb aquest punt, es demana en quin moment es creu que ja es podrà opinar de manera fonamentada. Es contesta que arribarà un moment en que tothom podrà opinar en base a elements factuais. Pressuposadament, es creu que a partir del mes de gener del 2024 ja es podrà perquè ja estarà la negociació política general tancada, i a partir de març-abril ja es disposaria d'un text que es podria fer públic.

Es sol·licita que un cop es disposi de l'informe d'impacte es pugui accedir a la informació. S'exposa que l'informe de Mònaco és molt interessant i es considera que tenen moltes similituds amb Andorra. Considerant les conclusions de Mònaco, s'apunta que són les mateixes per Andorra. També es comenta que l'Acord d'associació té per objectiu la diversificació econòmica, però veient la normativa d'inversió estrangera i com s'ha portat a terme a Andorra, aquesta diversificació es veu negativa.

La Secretaria d'Estat per a les Relacions amb la Unió Europea informa que Mònaco ha fet dos estudis diferents, un del Govern i un del Consell Nacional (Parlament). Aquest darrer és més negatiu que el del Govern perquè sempre s'han manifestat contraris a l'Acord d'associació. D'altra banda, també s'exposa que amb Mònaco tenim similituds però que també tenim moltes diferències (model social o model de país, per exemple). En aquest sentit recorda que Mònaco ja tenia unes línies vermelles expressades des de l'inici de la negociació, vinculades a la seva

preferència nacional, que eren difícils de combinar amb norma europea. Arribats a la fase final de la negociació, Mònaco i la Comissió Europea han pres la decisió de no continuar.

S'informa també que des d'Andorra Recerca i Innovació s'està treballant en un informe d'impacte intentant que sigui el més neutre possible. Es veurà quins impactes surten a l'informe, però hem d'esperar a tenir-lo, el qual arribarà al primer trimestre del 2024. L'informe no es pot tenir abans perquè prèviament s'ha d'haver finalitzat la negociació.

En relació a la inversió estrangera és un tema del que es parla molt darrerament, sobretot lligat al tema de l'habitatge. Tenim inversió estrangera per obrir i reactivar l'economia i la tenim sense un acord d'associació. Hem tingut un tipus d'inversió estrangera que amb el temps s'ha advertit que no correspon a les necessitats del país. No obstant, aquesta inversió estrangera no és el resultat d'un acord d'associació que no tenim.

Hi ha persones i sectors que exposen que amb l'Acord d'associació aquests resultats negatius de la inversió estrangera es poden agreujar, però en realitat es tracta de decidir quin model d'inversió estrangera volem com a país, què haurà de ser compatible amb l'Acord si aquest s'acaba aprovant, però en cap cas suposa que qualsevol sector o empresa estarà obert a instal·lar-se a Andorra, ja que aquesta és una decisió que s'ha de prendre com a país, més enllà de si prospera l'Acord d'associació.

La Visura Ciutadana manifesta la preocupació de la ciutadania sobre el risc que podria suposar l'Acord considerant la manca de lleis que protegeixin el país, ja sigui en termes mediambientals o econòmics, ja que hi ha persones que veuen cert tipus de negoci com una amenaça pel país. A més, es considera que aquest és un tema difícil d'explicar. D'altra banda, l'Acord d'associació implica un volum de feina important a nivell legislatiu que també preocupa.

Des de la Secretaria d'Estat s'exposa que si es mira què ha passat amb països que ja tenen un Acord d'associació fa temps, com ara Liechtenstein o Islàndia per exemple, aquests països han hagut de realitzar un treball de reorganitzar el país sabent que participen en un mercat interior molt gran. Aquesta reorganització interna ha acabat eliminant aquests negocis que també tenia la ciutadania d'aquests països, ja que han adoptat unes polítiques de país globals (com ara l'organització del territori, com es gestionen les diferents activitats, on es deixa espai perquè hi puguin haver activitat forana, on es potencia el teixit empresarial ja existent al país, per exemple).

Es demana si en el cas d'Andorra, aquestes polítiques es poden fer després de l'Acord o, per contra, s'han de treballar i adoptar abans de negociar l'Acord.

Es contesta que aquestes decisions sí es poden prendre després de l'acord, explicant, per exemple, el cas de les professions lliberals. En aquest cas, les dos directives que regeixen les professions lliberals tenen 3 anys de transitòria. Considerant el calendari previst exposat, és a dir, l'entrada en vigor a l'any 2025 i els 3 anys de transitòria, per tant, l'entrada en vigor no seria fins l'any 2028. Això vol dir que es disposa de 5 anys per acabar de configurar la normativa nacional que permeti que no hi hagi cap professió lliberal degudament regulada, cosa que en l'actualitat no és així, ja que existeixen professions lliberals sense normativa.

Govern d'Andorra

Es mostra un llistat de les lleis que s'han de treballar durant aquesta legislatura, que són les que permetran preparar aquest escenari. Es tracta de lleis que amb o sense Acord d'associació s'han d'elaborar, com per exemple una llei de l'audiovisual, del medicament o de serveis postals, entre d'altres. S'exposa que no és un exercici fàcil, perquè implica plantejar-se què volem ser com a país i cap a on volem anar.

Es pregunta que, considerant que s'ha exposat que s'explicarà l'Acord d'associació de la manera més neutra possible, si també implica que s'explicaran les conseqüències negatives de l'Acord, per tal que la ciutadania no pugui dir que no s'han exposat els efectes negatius.

Des de la Secretaria d'Estat per a les Relacions amb la Unió Europea s'exposa que implica una feina d'entrar al detall per tal de poder explicar individualment o per sectors els pros i els contres de l'Acord d'associació de la manera més objectiva possible, ja que es té clar que no es poden explicar només els efectes positius, però tampoc només els negatius.

S'exposa que considerant la situació actual, en que hi ha un número important de persones que (precisament per aquestes opinions basades en hipòtesis que dificulten una entesa de l'Acord d'associació per part de la ciutadania) consideren que el Govern ho està gestionant malament. Tenint en compte que aquest efecte pot ser negatiu envers el referèndum, es demana si això té alguna solució actualment.

Des de la secretaria d'Estat s'assenyala que negociar no implica acceptar. En aquests moments s'està negociant, s'està intentant redactar un instrument. Un cop estigui redactat ja es discutirà amb els detalls i els arguments que calguin. Primer, Govern haurà de decidir si és un bon acord o no i, per tant, si el rubrica, i després hi haurà un referèndum on la ciutadania haurà de decidir si sí o si no, per, finalment, l'aprovació o no per part del Consell General. Aquest mecanisme implica tres filtres que comporten que no estiguem en una situació de risc actualment, ja que només s'està negociant.

Es considera que aquest és un dels missatges que cal traspasar a la ciutadania. En aquest moment s'assenyala que és molt difícil revertir aquest ambient actual negatiu que s'ha descrit, perquè ens estem movent en la incertesa fins que no finalitzi la negociació de l'Acord. Un cop negociat i tancat l'instrument, ja serà el moment de discutir en base a fets.

Es finalitza la sessió recordant els canals de contacte i sol·licitant la col·laboració en la difusió als membres de la Visura Ciutadana, així com posant-se a disposició per tornar a fer una reunió per tractar alguna temàtica concreta que necessiti més precisió, si s'escau, a través de la Secretaria d'Estat d'Igualtat i Participació Ciutadana.

Sense més assumptes a tractar, finalitza la reunió a les 18.45h.